

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z wniosku H. U.

z udziałem R. S.- Burmistrza Miasta B. i H. H.

o wydanie postanowienia w trybie art. 35 ustawy o referendum lokalnym,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 14 maja 2015 r.,

na skutek skargi wnioskodawcy o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 1 sierpnia 2012 r.,

- 1. odrzuca skargę,**
- 2. oddala wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2012 r. oddalił zażalenie wnioskodawców H. U. i H. H. od postanowienia Sądu Okręgowego w S. z dnia 6 lipca 2012 r., oddalającego ich wniosek zgłoszony w trybie art. 35 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. Nr 88, poz. 985; obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 706), w którym wnioskodawcy domagali się zobowiązania Burmistrza Miasta B. do wydania oświadczenia (sprostowania) i przeproszenia zamieszczonego między innymi w tygodniku „[...]” oraz na stronie internetowej tego pisma i w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta B., a nadto do wydania zakazu publikacji przez uczestnika postępowania treści, w

których formułowałby on zarzuty bez wskazania konkretnego adresata z imienia i nazwiska oraz nakazania uczestnikowi zapłacenia kwoty 10.000 zł na rzecz wskazanej instytucji charytatywnej.

Wnioskodawca H. U. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego, wskazując, że jej podstawę stanowi:

I. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie: 1) art. 35 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 706), poprzez jego błędną wykładnię skutkującą zawężeniem zakresu hipotezy tego przepisu i przyjęcie, że ma on zastosowanie wyłącznie do osób wymienionych z imienia i nazwiska; 2) art. 35 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym w związku z art. 6 k.c. poprzez błędną wykładnię skutkującą uznaniem, że na wnioskodawcy spoczywał ciężar wykazania, że zawarte w treści publikacji informacje dotyczyły osoby skarżącego i miały charakter szkalujący jego dobre imię; 3) art. 28 ust. 1 i 2 w związku z art. 35 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym polegające na ich niezastosowaniu na etapie meritum sprawy;

II. naruszenie prawa procesowego mającego wpływ na treść zapadłego orzeczenia, a to: 1) art. 379 pkt 5 k.p.c. w związku z art. 35 ust. 3 ustawy o referendum lokalnym polegające na rozpoznaniu przez Sąd drugiej instancji zażalenia skarżącego w sytuacji braku skutecznego i prawidłowego jego powiadomienia o terminie posiedzenia i nierozpoznaniu jego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu; 2) art. 228 § 2 k.p.c. polegające na braku ujawnienia przez Sąd drugiej instancji faktów dotyczących przebiegu postępowania w sprawie I C .../02 w sytuacji, gdy było to niezbędne dla potwierdzenia okoliczności zawartych w treści ogłoszenia Burmistrza Miasta B.

Skarżący mając powyższe na względzie wniósł o stwierdzenie niezgodności z prawem postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 1 sierpnia 2012 r., oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania. Wskazał, że stosownie do regulacji prawnej zawartej w art. 35 ust. 3 zd. 2 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym zaskarżenie postanowienia w drodze innych środków prawnych nie jest możliwe oraz, że zaskarżonym orzeczeniem została mu wyrządzona szkoda w kwocie 86.400 zł. Szkoda wyraża się w powstaniu po jego

stronie ujemnych skutków w sferze procesowej, jak i życiowej i zawodowej bowiem skarżący oraz jego rodzina zostali wyrzuceni poza nawias społeczeństwa. Ponadto wskutek uznania legalności i prawdziwości treści zawartych w ogłoszeniu Burmistrza w lokalnej społeczności utrwaliło się przekonanie, że skarżący jest niewiarygodny. Skarżący podał, że postanowienie jest niezgodne z art. 28 ust. 1 i 2 oraz art. 35 ust. 1 ustawy o referendum lokalnym oraz art. 228 § 2 k.p.c. i art. 379 pkt 5 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 519² § 1 k.p.c. można żądać stwierdzenia niezgodności z prawem prawomocnego postanowienia co do istoty sprawy sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, jeżeli przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda, a zmiana lub uchylenie tego postanowienia w drodze przysługujących stronie środków prawnych nie było i nie jest możliwe.

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia zgodnie z art. 424⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego została wniesiona, przytoczenie jej podstaw i ich uzasadnienia, wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżone orzeczenie jest niezgodne, uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego orzeczenia w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe i wniosek o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem. Wymienione powyżej wymagania skargi mają charakter konstrukcyjny i powinny być spełnione kumulatywnie. To oznacza, że skarga niespełniająca któregokolwiek z nich jest dotknięta tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków i podlega odrzuceniu bez wzywania do ich usunięcia. Każde z tych wymagań przewidzianych w art. 424⁵ § 1 k.p.c. - na co Sąd Najwyższy wielokrotnie zwracał uwagę - ma charakter samoistny, powinno być zatem spełnione niezależnie od innych wymagań (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2014 r., I BP 4/14, LEX nr 1621611 oraz z dnia 20 lipca 2005 r., IV CNP 1/05, LEX nr 1109453).

Należące do wymagań konstrukcyjnych skargi uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie orzeczenia, którego skarga dotyczy, pozostaje w związku z tym, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie prawomocnego orzeczenia niezgodnego z prawem stronie została wyrządzona szkoda. *A contrario*, jeżeli szkoda nie wystąpiła, to skarga nie przysługuje (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2005 r., III CNP 5/05, LEX nr 183619 oraz z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006 nr 1, poz. 16). Użyty w art. 424¹ § 1 i w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. tryb dokonany nakazuje przyjąć, że chodzi o szkodę, która już wystąpiła, a nie o szkodę hipotetyczną, zagrażającą w przyszłości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2006 r., IV CNP 38/05, OSNC 2006 nr 7-8, poz. 141). Składając w skardze oświadczenie o jej wystąpieniu, skarżący powinien wykazać rodzaj i rozmiar szkody, czas jej powstania oraz związek przyczynowy między wystąpieniem szkody a wydaniem orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 marca 2015 r., IV CNP 52/14, LEX nr 1653766; z dnia 5 marca 2015 r., II CNP 53/14, LEX nr 1652380; z dnia 18 listopada 2014 r., IV CNP 33/14, LEX nr 1541261; z dnia 17 września 2014 r., V CNP 6/14, LEX nr 1511149 i powołane tam orzecznictwo; z dnia 19 marca 2008 r., III CNP 10/08, OSNC ZD 2009 nr 1, poz. 3 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2014 r., III BP 4/13, LEX nr 1498811). W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że nie spełnia wymogu z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. samo powołanie się na wystąpienie szkody bez przedstawienia dowodów lub innych środków uwiarygodniających to oświadczenie (art. 243 k.p.c.).

Skarżący w niniejszej sprawie nie przedstawił jakiegokolwiek dowodu z którego wynikałoby, że przez postanowienie, którego skarga dotyczy została mu wyrządzona szkoda w kwocie 86.400 zł. Ogranicza się wyłącznie do lakonicznych stwierdzeń o wyrzuceniu jego osoby poza nawias społeczeństwa, poniesienia bliżej nieokreślonych strat w dochodach z prowadzonej działalności oraz powołuje się na przegraną w sprawie o sygn. I C .../02 o naruszenie dóbr osobistych, ponieważ w jego ocenie z dużą dozą prawdopodobieństwa na przegraną wpłynęły uchwały Sądu Apelacyjnego w sprawie objętej skargą. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 10 maja 2012 r., V CNP 84/11 (LEX nr 1238144) stwierdził, że strony celem

uprawdopodobnienia szkody mogą posługiwać się zarówno środkami właściwymi dla zwykłego postępowania dowodowego (np. dokumentami, zeznaniami świadków lub opiniami biegłych), jak i środkami nieuznawanymi przez Kodeks postępowania cywilnego za dowody (np. pisemne oświadczenia osób trzecich, surogaty dokumentów czy tzw. opinie prywatne). Samo twierdzenie strony, że wystąpiła szkoda nie wystarcza do uwiarygodnienia wystąpienia szkody i wywołania u sędziego przekonania o jej wystąpieniu. Spełnienie przewidzianej w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanki uprawdopodobnienia szkody wymaga, aby skarżący powołał w skardze nie tylko wszystkie znane mu fakty, świadczące o związku między zaskarżonym orzeczeniem a spowodowanymi jego wydaniem stratami lub utraconymi korzyściami, ale także wskazał dowody lub co najmniej ich surogaty, uwiarygodniające twierdzenie wyrządzenia szkody.

Z powyższych względów skarga podlegała odrzuceniu przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy oddalił wniosek pełnomocnika z urzędu o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu bowiem skarga została wniesiona i sporządzona przez pełnomocnika z wyboru. Pełnomocnik z urzędu został ustanowiony dla skarżącego postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 27 sierpnia 2014 r. i jego udział w sprawie ograniczył się do złożenia w dniu 8 października 2014 r. pisma w którym zawarł oświadczenie, że podtrzymuje wniesioną imieniem skarżącego skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem i wnosi o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu w postępowaniu wywołanym wniesioną skargą. Nadto godzi się zauważyć, że w myśl utrwalonej linii judykatury Sądu Najwyższego nie jest „udzieleniem pomocy prawnej” w rozumieniu § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461) sporządzenie skargi, która zawiera braki konstrukcyjne i z tej przyczyny podlega odrzuceniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2014 r., V CNP 43/14, LEX nr 1551353 i powołane tam orzecznictwo).

